

Behandling med Vidaza®

Hæmatologisk Afdeling, Sjællands Universitetssygehus

Velkommen til Hæmatologisk Afdeling.

Denne vejledning skal give dig og dine pårørende viden om den medicinske kræftbehandling kaldet **Vidaza®** og om hvordan behandlingen kan påvirke dig.

Denne viden kan forberede dig på forløbet og de gener, der kan opstå.

Vejledningen danner udgangspunkt for samtaler mellem dig og personalet her i afdelingen om dit behandlingsforløb.

Behandlingens virkning på dig og din sygdom

Vidaza® er kemoterapi, som anvendes til behandling af knoglemarvssygdommene myelodysplastisk syndrom (MDS), akut myeloid leukæmi (AML) og kronisk myelomonocytær leukæmi (CMML). MDS, AML og CMML er sygdomme i knoglemarven, som medfører, at knoglemarven danner for få normale blodceller, og i stedet danner for mange umodne celler.

Vidaza® hæmmer bl.a. cellens opbygning (methylering) af DNA (cellens genetiske kode), som herved bliver defekt. Hermed bliver kræftcellen forhindret i at udvikle sig.

Behandlingsforløbet

Vidaza® bliver givet hver dag i enten 5 eller 7 dage, svarende til en serie behandling. Efter hver serie er der en hvileperiode på 3 uger. Hvor mange serier du skal have, afhænger af din sygdom, og hvordan du tåler behandlingen. Det vil bl.a. blive vurderet ud fra en knoglemarvsprøve.

Du skal have taget blodprøver inden hver serie behandling med Vidaza® for at kontrollere, at du har blodceller nok. Desuden viser blodprøverne, om din lever og nyrer fungerer som de skal, så du kan udskille medicinen og affaldsstofferne. Ofte gives der Allopurinol samtidig med Vidaza® for at hjælpe med at udskille affaldsstofferne. Imellem hver serie behandling vil du ligeledes få taget blodprøver, for at se hvordan behandlingen påvirker dine blodceller.

Din læge og sygeplejerske vil fortælle dig om dit konkrete behandlingsforløb.

Se skematisk illustration af en behandlingsserie med Vidaza® herunder.

Skematisk illustration af behandlingsserie

Dag	0	1	2	3	4	5	6	7	?	6(8) - 28
Blodprøver	🔴								🔴	Pause
Vidaza®		x	x	x	x	x	(x)	(x)		Pause
Evt. Allopurinol		x	x	x	x	x	(x)	(x)		Pause

Sådan gives behandlingen

Vidaza® gives som en indsprøjtning. Det vil sige, at det bliver givet i underhuden, i maven eller låret.

Afhængig af den dosis medicin du skal have, vil medicinen blive fordelt i flere sprøjter, for at mængden der sprøjtes ind under huden, ikke bliver for stor. Du bliver stukket et nyt sted hver dag.

Du skal inden hver behandling have taget blodprøver én hverdag før behandlingen inden kl.10.

Hver gang du møder til behandling taler du med en læge og / eller en sygeplejerske.

Sygeplejersken:

- Taler med dig om hvordan du har det og hvilke bivirkninger du eventuelt har og har haft
- Måler dit blodtryk og puls
- Giver dig behandlingen med Vidaza®

Du får udleveret al den medicin, der er en del af behandlingen.

Bivirkninger, komplikationer til behandlingen

Bivirkninger er utilsigtede virkninger af medicin. Nogle bivirkninger er hyppige men ikke alvorlige. Andre er sjældne men kan være alvorlige.

Du kan få bivirkninger af behandlingen med Vidaza®.

Du skal tale med personalet, hvis du oplever bivirkninger under behandlingen. De kan hjælpe med at lindre disse bivirkninger. Hvis bivirkningerne er alvorlige, kan din læge nedsætte dosis af Vidaza®, afbryde behandlingen midlertidigt eller vælge at stoppe behandlingen.

De mest almindelige bivirkninger ved behandlingen vil blive nævnt i det følgende.

Reaktioner fra injektionsstedet

En almindelig bivirkning til Vidaza® er reaktioner ved injektionsstedet. En reaktion kan være alt lige fra et blåt mærke til et stort, smertefuldt, rødt mærke. Reaktionerne går som regel væk efter nogle dage.

Hvad kan du selv gøre:

- Hvis din hud er smertefuld eller rød, kan du lægge et omslag på i 15 minutter ad gangen. Du kan bruge et koldt eller varmt omslag, alt efter hvad du finder mest behageligt. Omslaget må ikke være meget varmt, da det kan forværre dine symptomer eller danne blærer på huden. Omslaget må heller ikke være iskold, da det muligvis kan påvirke den måde, hvorpå Vidaza® bliver optaget i dit blodomløb. Anvend fx en kold klud, eller

et håndklæde du har haft i fryseren eller varmet kortvarigt i mikroovnen eller på radiatoren.

- Hvis din hud klør, kan antihistamin creme eller mild steroid creme være nyttigt. Tal med lægen eller sygeplejersken herom.
- Hvis dine hudreaktioner er meget generende kan lægen evt. ordinere binyrebarkhormon (tabletter) til dig.

Infektion

Du vil have en øget risiko for at få infektioner i perioder af din behandling. Det skyldes kemoterapiens virkning på de raske celler i knoglemarven, der medfører, at antallet af hvide blodlegemer (leucocytter) bliver nedsat. De hvide blodlegemer er vigtige i kroppens forsvar mod infektioner. Hvis du får et eller flere af de symptomer, der er nævnt nedenfor, skal du kontakte afdelingen. Lægen vurderer om du skal indlægges og behandles med antibiotika i en blodåre eller du kan være hjemme og få antibiotika som tabletter.

Hvilke symptomer skal du især være opmærksom på:

- Almen utilpashed og kulderystelser
- Temperatur over eller lig med 38°C

Hvad kan du selv gøre for at undgå infektioner:

- God håndhygiejne efter toiletbesøg og før måltider
- Undgå kontakt med personer, der hoster, er forkølede eller har feber
- Hold dagligt øje med, om du har:
 - Belægninger i munden eller synkesmerter
 - Tegn på betændelse i huden
 - Smerter ved endetarmen

Blødning

Du kan have øget risiko for at få blødning i perioder af behandlingen. Det skyldes også kemoterapiens virkning på de raske celler i knoglemarven, der medfører, at antallet af blodplader (trombocytter) bliver nedsat. Blodpladerne er med til at stoppe blødninger.

Hvis du får et eller flere af de symptomer, der er nævnt nedenfor og blødningen ikke hører op af sig selv, skal du kontakte afdelingen. Du skal måske have transfusion med blodplader (blodtransfusion).

Hvilke symptomer skal du især være opmærksom på:

- Blødning fra næse, mund eller skede
- Blod i afføring eller urin
- Mange blå mærker eller små røde prikker i huden, specielt på benene

Hvad kan du selv gøre for at undgå blødning:

- Brug en blød tandbørste
- Tag ikke gigtpiller (Ibuprofen®, Todolac® o. lign.) og medicin, der indeholder acetylsalicylsyre (Kodimagnyl®, Treo®), da de øger risikoen for blødninger
- Undgå kraftig fysisk anstrengelse
- Du bør ikke drikke alkohol, hvis dit blodpladetal er lavt, fordi alkohol kan nedsætte funktionen af blodpladerne
- Undgå forstoppelse

Blodmangel (lav blodprocent)

Du kan have øget risiko for at få lav blodprocent (hæmoglobin) i perioder af din behandling. Blodmanglen opstår hvis antallet af røde blodlegemer bliver nedsat, når behandlingen påvirker de raske celler i knoglemarven.

Hvis blodprocenten er lav, skal du måske have blodtransfusion.

Hvilke symptomer skal du være opmærksom på:

- Åndenød
- Hjertebanken

Hvad kan du selv gøre for at mindske generne ved lav blodprocent:

- Undgå større fysisk anstrengelse.
- Rejs dig forsigtigt, så du ikke falder.

Træthed

De fleste oplever træthed i forbindelse med sygdommen men også under behandlingen med kemoterapi. Du kan opleve en træthed,

der ikke forsvinder trods hvile og en god nattesøvn.

Hvad kan du selv gøre for at afhjælpe træthed:

- Flere små hvilepauser i løbet af dagen
- Frisk luft og små gå-ture
- Sørg for let adspredelse i din hverdag
- Bed familie og venner om hjælp til praktiske gøremål

Vær forsigtig når du kører bil eller anvender maskiner, hvis du føler dig meget træt umiddelbart efter behandlingen.

Smerter

Behandlingen kan give muskel- og ledsmerter. Disse smerter forsvinder, når du er færdig med din behandling. Tal med lægen eller sygeplejersken, hvis du får behov for smertestillende medicin.

Kvalme og opkastning

Du kan opleve at få kvalme og opkastning af Vidaza®. Tal med sygeplejersken eller lægen om din kvalme og opkast, da det kan være nødvendigt at du får kvalmestillende medicin.

Hvad kan du selv gøre for at modvirke kvalme:

- Spis når du føler dig sulten
- Drik så meget som du kan
- Sid op, når du spiser
- Spis let fordøjeligt med fx frugt, desserter, kiks og lignende
- Spis i øvrigt det du har lyst til
- Anret maden pænt, få eventuelt en anden til at anrette maden for dig

Ændret afføringsmønster

Du kan få forstoppelse eller tynd mave (diarre) efter en behandling med Vidaza®.

Forstoppelse

Hvis du får forstoppelse er det vigtigt, at du tager det afføringsmiddel, som du får anbefalet. Afføringsmidler kan du købe på apoteket uden recept (f.eks. Magnesia®, Picolon®, Movicol®).

Hvad kan du selv gøre for at holde maven i gang:

- Drik rigeligt væske
- Hold dig i bevægelse, undgå sengeleje
- Spis fiberrigt (grøntsager, hvedeklid, tørrede frugter i form af svesker, abrikoser, rosiner)

Diarre

En af årsagerne til diarre er, at slimhinderne i tarmen afstødes og tarmens evne til at opsuge væske bliver nedsat. Det kan derfor være nødvendigt at være indlagt i forbindelse med længerevarende diarre, så du kan få væske direkte i blodbanen. Det kan også være nødvendigt at give stoppende medicin.

Hvad kan du selv gøre ved let diarre:

- Drik rigeligt, fordi du mister væske
- Spis bananer, dåsefrugt, supper, sportsdrikke for at holde saltbalancen
- Undgå fiberrige grøntsager
- Gamle husråd som revet æble, havresuppe, hvidt brød, kartoffelmos og ris kan muligvis afhjælpe diarre

Har du feber og diarre, skal du kontakte afdelingen, da du kan have en tarminfektion som kræver behandling.

Nedsat appetit

Din lyst til mad kan ændre sig under den medicinske kræftbehandling.

Mange patienter oplever, at maden kommer til at smage anderledes. Smagen bliver normal igen, når du ikke mere får kemoterapi.

Hvad kan du selv gøre hvis du har nedsat appetit:

- Spis først og fremmest, det du har lyst til
- Spis mange små måltider i løbet af dagen
- Tilsæt din mad fløde og fedtstof. Brug smør på brødet
- Drik proteindrikke
- Suppler med nødder, mandler og mørk chokolade
- Spis af en lille tallerken – da det ofte ser mere indbydende ud

- Drik gerne 2-3 liter væske om dagen – især de første dage efter en behandling, da udskillelsen af affaldsstoffer øges gennem urinen

Humør

Humøret kan påvirkes af både sygdom og behandling.

Du kan blive modløs og nedtrykt. Nogle få udvikler en egentlig depression. Fortæl lægen eller sygeplejersken, hvordan du har det.

Seksualitet

Din lyst til sex kan blive forringet eller helt ophøre i en periode under og efter behandlingen. Det skyldes en lang række fysiske og psykiske faktorer. Dannelsen af kønshormonerne nedsættes, og behandlingerne medfører generelt øget træthed og påvirkning af humøret.

Du bør beskytte dig og din partner mod graviditet, mens du er i behandling med Vidaza®, da behandlingen kan give skade på et foster.

Andre bivirkninger

Mere sjældent er beskrevet hovedpine, trykken for brystet, synsforstyrrelser, ændringer i blodtrykket, søvnproblemer, forvirring, angst m.m.

Ganske få mennesker reagerer allergisk på Vidaza®. Dette kan betyde, at behandlingen må ophøre.

Ønsker du yderligere oplysninger er du velkommen til at kontakte personalet eller du kan hente oplysninger på www.medicin.dk eller www.indlaegsseddel.dk Du kan også hente mere generel information om behandlingen af din kræftsygdom, og dens indvirkning på dit liv i pjecen "Medicinsk kræftbehandling", som personalet kan udlevere til dig.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Kontakt ALTID afdelingen

Du skal altid kontakte afdelingen, hvis du oplever nedenstående problemer.

Du skal især være agtpågivende, hvis et problem opstår ret pludseligt og ikke tager af eller forsvinder af sig selv – hvis du oplever nogle gener, du ikke er vant til at have:

- Feber, 38°C eller derover
- Blødning, som ikke standser af sig selv
- Stærke smerter
- Synsforstyrrelser og stærk hovedpine
- Åndenød eller stakåndethed
- Smerter i brystet eller ved vejrtrækning
- Føleforstyrrelser eller sovende fornemmelser i tæer, fødder eller fingre
- Udslæt
- Forstoppelse igennem flere dage
- Diarré, som rækker ud over 1-2 dage
- Vedvarende opkastninger i mere end ca. 1-2 dage
- Hvis du har glemt at tage medicin, du får som behandling af din kræftsygdom
- Hvis du ikke er i stand til at tage din medicin, fx på grund af kvalme

Telefonnumre

Hæmatologisk Afdeling, hovednummer: 4732 4800, hverdage mellem 08.00-15.00

Hæmatologisk akuttelefon, Afsnit M: 4732 4886, mellem 15.00 og 08.00

Med venlig hilsen

Personalet

Hæmatologisk Afdeling